

Alumna: Marta López Moya
Tutor: Octavi Rofes
Professora: Pilar Górriz
Treball Final de Grau, Juny 2013.

Memòria TFG

ODD

Índex

0-Abstract

Català	3
Castellano	3
English	3

1-Introducció

1.1 Plantejament	4
1.2 Motivació personal	4
1.3 Àmbit d'actuació	6
1.4 Marc teòric	6
1.5 Repte de disseny	8
1.6 Objectius	8

2-Procés de treball

2.1 Metodologia i fases	10
2.2 Recerca formal	17

3-Programa d'usos i funcions

3.1 Anàlisi de referents	21
3.2 Bibliografia comentada	24
3.3 Proposta escollida	26
3.4 Peces addicionals	29
3.4.1 Llibreta Ennodo	30
3.4.2 Llibreta Wodtod	31
3.4.3 Llibreta Redthode	32

4-Memòria descriptiva

4.1 Concepte de disseny	33
4.2 Viabilitat	34
4.3 Formalització	36
4.3.1 Ennodo	36
4.3.2 Wodtod	38
4.3.3 Redthode	40

5-Memòria productiva

5.1.1 Ennodo	42
5.1.2 Wodtod	42
5.1.3 Redthode	42

6-Conclusions

0-Abstract

Català

Odd és un projecte editorial periòdic de contingut secret i gregari. El factor diferencial de les seves publicacions és que la gestió i la realització d'aquestes passen per un col·lectiu anònim i canviant a cada número, el qual s'ocupa de proporcionar continguts que formen un conjunt variat i caòtic; això permet al lector fer associacions d'idees i conceptes a les quals no podria arribar a partir d'una exposició clara i lineal.

Aquest treball es centra en la realització i autogestió de 3 publicacions monogràfiques, així com de la producció de 30 exemplars de cada una d'aquestes.

Castellano

Odd es un proyecto editorial periódico de contenido secreto y gregario. El factor diferencial de sus publicaciones es que la gestión y la realización de éstas pasa por un colectivo anónimo y cambiante a cada número, el cual se ocupa de proporcionar contenidos que forman un conjunto variado y caótico; esto permite al lector hacer asociaciones de ideas y conceptos a las cuales no podría llegar a partir de una exposición clara y lineal.

Este trabajo se centra en la realización y autogestión de 3 publicaciones monográficas, así como de la producción de 30 ejemplares de cada una de éstas.

English

Odd is a periodical editorial project of secret and gregarious contents. The differentiator of its publications is that their management and conduct both go through an anonymous group that changes on every edition and which provides contents that are joined to form a diverse and chaotic set; this allows the reader to associate ideas and concepts in a way that a clear and linear exposition would never make possible.

This work focuses on the self-management and conduct of 3 monographic editions, as well as the production of 30 copies of every one of them.

1-Introducció

1.1 Plantejament

El disseny és una disciplina que es caracteritza per formalitzar funcions. Però, si el propòsit de la funció és reservat i ambivalent, en quina forma es presenta? Suposadament, el disseny hauria de ser honest i transparent, però hi ha vegades en què l'engany i el secret són elements constitutius d'un context on el disseny s'hi insereix. En aquests casos, l'objectiu verdader no pot ser explícit i directe. En aquest aspecte, es podria dir que el disseny és des-honest: és el disseny de cavalls de Troia en què el dissenyador pensa en projectar la complexitat amb propòsits múltiples, ambigus i aparentment incompatibles.

1.2 Motivació personal

El projecte neix del propòsit de cercar noves experiències de lectura que es formulen a través de la teoria del caos. El meu interès per la teoria del caos no és d'expert, sinó la possibilitat d'extreure'n elements per una visió pròpia de disseny. El que em resulta interessant d'aquesta teoria és que es fonamenta sobre un sistema dinàmic en el qual petites variacions de les condicions inicials suposen grans diferències en el seu comportament futur, complicant la predicció a llarg termini. Per tant, la pretenció d'aquest treball és cercar una estructura editorial que dongui lloc a una situació en què el procés de disseny no sigui determinista.

Aquesta motivació va començar amb una petita edició de llibre d'artista anomenat "*Oddbod*" durant la classe de creació visual de tercer curs de grau. *Oddbod* és un llibre de forma quadrada amb una espiral a cada un dels quatre costats i que conté retalls de fulls molt diferents entre si. Cada retall està subjecte a algun dels cantons, de manera que el fet de passar fulls ja fa que la lectura del llibre canviï, tot depenent de com s'hagi desat l'última vegada. Aquest primer contacte em va portar a continuar cercant noves estructures editorials que mantinguessin una manca d'element vertebrador evident, a més de la peculiaritat caòtica heretada d'*Oddbod*.

Fotografies del llibre d'artista "Oddbod":

1.3 Àmbit d'actuació

Per a definir els motors creatius del projecte de disseny utilitzo els conceptes de coartada i pressupòsit (alibi and conceit), tal com fa Jannet Mc Donnel (2011) "Alibi and conceit support the need to create and maintain a coherent atmosphere in a work".

La coartada de disseny és una publicació periòdica en què la subscripció comporta una confiança cega. Les publicacions s'editen i dissenyen sota el monopoli d'un segell editorial que entén l'exercici de disseny com un procés evolutiu de llarg recorregut, on la subscripció genera compromís de confiança gràcies al secret. El subscriptor mai sap què rebrà, ja que la unitat de disseny no és la publicació ni el número, sinó cada un dels materials que el constitueixen.

El pressupòsit és considerar si un projecte editorial pot tenir un caràcter reconeixible sense una identitat gràfica basada en el disseny d'identitat i la rutina repetitiva d'un seguit de formalismes. L'evolució i la regulació d'aquest procés està compresa en el paper del dissenyador, de manera que les funcions d'aquest s'amplien per adoptar la figura del "supereditor".

El supereditor és un agent que té la potestat global en el procés de concepció, edició i creació de la publicació. En aquest cas, el dissenyador és qui adopta aquest paper.

1.4 Marc teòric

La concepció d'aquest projecte no es pot entendre sense la concreció d'un marc teòric definit a partir de lectures. Aquestes lectures sorgeixen espontàniament sense un objectiu predefinit, però amb l'ànim de formar un encadenat de conceptes que condueixin al disseny cap a una nova situació no prevista.

Les tres lectures que donen lloc al projecte són "*El secreto y la sociedad secreta*" de George Simmel, "*La copa de cristal*" de Beatrice Warde i "*Desfiguraciones*" de Michael Taussig.

Opacitat:

El disseny que triomfa en la nostra època és el disseny transparent que es va consolidar durant el reformisme anglès.

Una de les màximes defensores va ser Beatrice Warde, qui metafòricament va trasmetre els seus ideals en la conferència impartida

per al gremi de tipògrafs de St. Bride Institute a Londres l'any 1932.

“Imagini's ara que té dues copes al davant: la primera d'or massís, llaurada amb les formes més exquisites; i la segona de vidre transparent com una bombolla. [...] Si vostè pertany a aquesta classe en extinció dels aficionats als vins de reserva, escollirà la copa de vidre, ja que tot en ella està calculat per revelar, més que no pas ocultar, el preciat interior que ha de contenir.”¹

Enfront del disseny imperant de la transparència i la neuralitat, aquest projecte pretén reformular l'actuació del disseny al servei del contingut explorant el recipient que més convé en cada cas. Si admetem que hi ha situacions que fomenten el secret, també admetem que el disseny pot intervenir-hi amb un paper opac, parcial i suggerent.

Societat secreta:

Del sociòleg George Simmel (1906) adopto la teoria del secret com a element catalitzador i imprescindible per formar una societat que es relaciona i funciona amb conductes secretes.

“El valor negatiu que, en l'ètic, té la mentida, no ha d'enganyar-nos sobre la positiva importància sociològica, en la conformació de certes relacions concretes. Per la resta, [...] no és més que un dels mitjans, una tàctica, que pot calificar-se de positiva.”²

Aquest tipus de relació resulta interessant ja que l'atracció al desconegut és un instint atractiu en si mateix i capaç de crear relacions motivades per la confiança a aquells que constitueixen el grup.

Confabulació:

En molts casos el secret és una confabulació social que serveix de mecanisme per a preservar la puresa. Aquesta forma d'engany funciona mitjançant un sistema cooperatiu entre aquells coneixedors del secret que actuen amb la certesa de que la confabulació és una via justificada per a mantenir la relació entre individus. Així és com Michael Taussig (2008) ens descriu el secret a “*Desfiguraciones*” i és, doncs, la descoberta d'aquesta confabulació i el secret en si mateix un regal per a aquell qui és capaç de revelar

1 Warde: 2004, pàg 21.

2 Simmel: 1987, pàg 365-366.

l'entramat de la confabulació.

Es podria concloure que el secret és més que una forma de relacionar-se, doncs la seva fi és la protecció del grup generant confiança.

1.5 Repte de disseny

En aquest projecte es volen posar en crisi alguns elements fonamentals del disseny gràfic tradicional i entrar en conflicte amb els valors convencionals del disseny.

El repte és dissenyar no amb un centre fixe, sinó amb un eix vibrant mancat d'un estat sòlid. Això suposa aconseguir una coherència des de la diferència i no pas des de l'homogeneïtat i la coherència clàssica de la direcció d'art convencional. En el projecte, la direcció d'art adopta un aspecte tentacular, en lloc de ser un pilar estable sobre el qual reposen els continguts. D'aquesta forma s'aspira a produir un ventall de possibilitats gràfiques més complexes que obliguen a una lectura activa.

1.6 Objectius

La finalitat de la publicació és aportar un nou sentit a la lectura amb interessos intel·lectuals que van allà on el lector vulgui arribar. Per tal que aquest propòsit sigui possible s'han ideat uns objectius que el projecte ha de reunir.

Relacionar:

S'entén el disseny com una acció relacional que crea situacions de la mateixa manera que Nicolás Bourriaud entén l'obra d'art com un generador de relacions i no com un objecte. En el llibre *Estètica Relacional* (2006) ho descriu de la següent forma:

“Relacional (art): conjunt de pràctiques artístiques que prenen com a punt de partida teòric i pràctic el conjunt de les relacions humanes i el seu context social, més que un espai autònom i privatiu.

Relacional (estètica): teoria estètica que consisteix en jutjar les obres d'art en funció de les relacions humanes que figuren, produeixen o susciten.”¹

Transformar:

El disseny s'ha de comprendre dins un sistema mutable, capaç d'evolucionar i preparat per entrar en diàleg amb tot aquell que

1 Bourriaud, 2006, pàg 142

estigui disposat a acceptar-ne el contingut. És a dir, es tracta d'un disseny no intrusiu que es situa en paral·lel i no en perpendicular, sense imposar un punt de vista únic, admetent i propiciant el canvi.

Restringir:

Les fronteres que defineixen el grup són també objecte de disseny. Només hi poden participar aquells que hagin estat convidats i s'hagin sentit interpelats pel disseny de la invitació, de manera que el projecte crea el seu propi públic i en limita l'abast. Aquest mecanisme de restricció converteix el grup en una societat secreta i els materials que es generen en objectes de culte.

Autogestionar:

El projecte es converteix en un sistema tancat que programa i gestiona la figura del "supereditor". El rol del supereditor és provocar situacions diverses en què assumeix la iniciativa i la responsabilitat global en el procés de disseny. La seva feina és convocar i dirigir l'edició dels continguts, així com maquetar-los amb la col·laboració del dissenyador convidat. Finalment, s'ocupa de la producció i la distribució de la publicació.

2-Procés de treball

2.1 Metodologia i fases

El procés que s'ha seguit per a desenvolupar el projecte es pot dividir en dues grans fases que es corresponen a la definició del marc conceptual del TFG i al mode d'actuació.

Fase 1: Marc conceptual

La definició del treball final de grau es concreta a partir d'un marc teòric extret de tres lectures comentades al punt 1.4. Cada una d'aquestes lectures motiva un aspecte del treball que en el conjunt donen forma al projecte i justifiquen el mode d'actuació.

Aquest marc conceptual el defineixen el secret, el compromís i el regal. Mitjançant el secret es pretén crear una associació de relació de confiança entre aquells qui conformen el grup i que es sotmeten a la confiança d'allò que rebran com a regal sense prèvies garanties.

Fase 2: Mode d'actuació

El que caracteritza aquesta fase és la ideació del projecte que es defineix en la primera fase. La importància del projecte recau en que forma i contingut entrin en diàleg a partir del funcionament d'execució i producció de l'objecte de culte. Per això, aquesta fase es caracteritza per analitzar el funcionament de producció i distribució de continguts disponibles per a un públic local i minoritari.

Fase 3: Execució

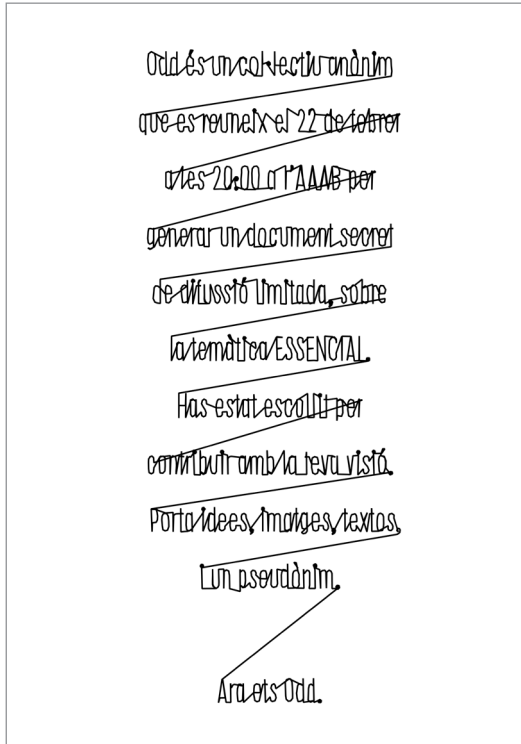
Aquesta fase es correspon a l'execució del projecte. La col·lecció de monògrafs consta de tres publicacions en què forma i contingut entren en diàleg en una peça en què el disseny és el protagonista.

3.1 Convocatòria.

La publicació té els seus orígens en una convocatòria anònima de 5 persones desconegudes entre si. El convidat es fa via e-mail, on s'explica breument el projecte i es concreten una data, un emplaçament i una temàtica sobre la que cada convidat haurà d'exposar les seves reflexions el dia del sopar.

Les reunions que s’han fet han tingut lloc els dies 22 de Gener sobre la temàtica “Essencial”, el 26 d’Abril amb el tema “Límits” i el 10 d’Agost amb el tema “Ficció”.

A continuació es copia un e-mail tipus:

////////////////////////////////////
 Odd és un col·lectiu anònim que es reuneix el 22 de febrer a les 20:00 a l'AAAB per generar un document secret de difusió limitada sobre la temàtica ESSENCIAL. Has estat escollit per contribuir amb la teva visió. Porta idees, imatges, textos, i un pseudònim. Ara ets Odd.

////////////////////////////////////
 Odd es un colectivo anónimo que se reúne el 22 de febrero a las 20:00 en la AAAB para generar un documento secreto de difusión limitada sobre la temática ESSENCIAL. Has sido elegido para contribuir con tu visión. Trae ideas, imágenes, textos, i un seudónimo. Ahora eres Odd.

////////////////////////////////////

Hola, soy una estudiante de diseño en Eina. Estoy en último curso, así que ando liada con el proyecto final de carrera. Es un proyecto algo complejo, por lo que necesito que participe gente muy diversa.

He pensado en ti... o me han recomendado que contacte contigo porque encajas en el perfil de gente que busco. Te explico un poco el proyecto...

La idea es diseñar una publicación compleja que realmente sirva como aumento del intelecto y cambie los hábitos de lectura. Para conseguirlo, he pensado en derribar el objeto libro y la atrofia de la lectura secuencial. De esta forma el lector podrá interpretar y vincular conceptos que de una forma continua jamás uniría.

De manera que mi proyecto se basa en la creación y distribución fragmentada de un monográfico de temática secreta, pues el lector no sabe qué está leyendo; ¡LO TIENE QUE DESCUBRIR!

Y aquí entras en escena tú, junto a 4 personas más. En total, 5 editores del monográfico con 5 visiones distintas sobre el tema. Si te apetece participar te invito a cenar y a pasar un buen rato el día 22 de febrero a las 20:00 en Gran Via de les Corts Catalanes. Trae material que exprese tu interpretación del concepto ESENCIAL que me sirva para publicar en el monográfico-secreto. Pueden ser dibujos, textos, vídeos, juegos... cualquier cosa que te inspire, no hay límites. Siempre en versión original. El conjunto formará una mezcla un tanto peculiar.

Ah, no te olvides de inventar un seudónimo!!!

+

Te agradecería que me confirmases si vas a poder colaborar cuanto antes, y si tienes cualquier pregunta no dudes en ponerte en contacto conmigo.

3.2 Exposició del material

El dia del sopar és un moment clau en el projecte. En aquest dia, els 5 convidats es coneixen a l'hora que comparteixen les seves reflexions i creacions sobre la temàtica proposada. Els rols que s'estableixen i l'ambient que es genera en el sopar prendran un pes important en el disseny i serviran d'analogia per determinar l'actuació de disseny en la publicació. Els tres sopars es conceben amb l'objectiu de crear una atmosfera íntima i relaxada que influeixi en la presentació dels continguts i no cohibeixi als convidats per tal de que el sopar sigui el màxim de profitós per a tots els assistents. Les trobades es convoquen a la Agencia de Apoyo a la Arquitectura de Barcelona (AAAB). El motiu pel qual s'ha triat aquest emplaçament és que és un espai cultural molt diàfan que disposa d'una infraestructura molt suggerent que permet crear atmosferes que influeixen positivament al procés creatiu i social. A l'hora és un espai molt pràctic tant pel materials que allotja com per la versabilitat de situacions que s'hi poden crear.

Sopar 1: Essencial

La disposició espacial d'aquest primer sopar va ser senzilla i convencional. Les 5 cadires estaven disposades al voltant d'una taula rectangular. La il·luminació de l'espai era indirecta amb uns focus que apuntaven a la paret per crear una ambientació tènue i relaxada. Els participants van ser molt correctes durant tota la vetllada i l'ambient que es va crear va ser molt tranquil i distès.

Aquestes sensacions es tradueixen en decisions de disseny per analogia. Per aquest motiu es va decidir que el paper del disseny havia de ser el més imparcial i respectuós possible amb els continguts que es rebien dels col·laboradors; els materials que s'emparen són bàsics i homogenitzen els continguts.

Sopar 2: Límits

Per aquesta segona trobada es van pensar dos espais distingits: un per sopar i l'altre per conversar. El primer era una taula amb cadires disposades al voltant i l'altre el composaven unes butaques i un sofà davant d'una pantalla on es els convidats podien projectar i exposar les seves reflexions. La il·luminació de l'espai era mínima, la llum dels focus era difusa i tenyia l'espai de color groc.

L'ambient del sopar va ser molt fructífer. Els convidats estaven especialment motivats, es contradien i intervenien els uns en els materials dels altres. En aquest sentit l'ambient era participatiu i, fins i tot, en alguns moments agressiu. Aquesta predisposició va ser molt productiva i enriquidora.

Aquest ambient va influir en el disseny d'una forma molt directa. El to descarat del sopar, sumat a la temàtica mateixa, provoca que el disseny es situï a la frontera del propi disseny, al límit. Això es tradueix en ambientar el monogràfic amb una estètica de carniceria, tant en els materials (el paper) com en el disseny dels continguts.

Sopar 3: Ficció

Per a la tercera trobada es va decidir sopar a l'exterior i disposar la taula amb espelmes de manera que l'ambient de nit fos més evident. En aquest sopar les similituds amb el primer són molt marcades. L'ambient era distès a l'hora que cordial i tothom semblava estar molt d'acord amb totes les intervencions i aportacions. D'altra banda, els convidats mostraven les seves col·laboracions d'una forma molt lògica i meticulosament estudiada i, tot i que les aportacions semblaven inconnexes, es presentaven l'un darrere l'altre com un ecadenat de successos que resultaven ser lògics entre si.

Aquesta sensació s'ha traslladat al disseny com un expedient de continguts desvinculats i barrejats dels quals, si s'analitzen en profunditat i es relacionen entre si, se'n poden extreure resultats concludents.

Aquest arxiu no pren forma de carpeta habitual, sinó que es presenta a l'inrevés, creant una dualitat de dins/fora tot fent referència a l'analogia de realitat/ficció.

3.3 Edició de continguts i disseny

En aquesta fase del projecte és on el treball de disseny i d'edició s'alimenten l'un de l'altre per potenciar conceptes i trobar alternatives formals poc convencionals. Apareix al figura del "supereditor". En el moment en què el dissenyador rep tot el material, comença a treballar amb l'organització, l'estructura i el disseny del número. Un cop formalitzat es posa en contacte amb un segon dissenyador aliè al treball. La figura del dissenyador convidat és important que hi intervingui per evitar que el "supereditor" abusi de la llibertat que la pròpia figura li concedeix. D'aquesta forma el dissenyador convidat es converteix en un contrapunt i aporta una visió alternativa i disruptiva en la peça de disseny inicial.

3.4 Producció

Un cop finalitzada la fase de disseny es passa a la producció del número. En els tres casos la producció és molt diferent i atén a les decisions de disseny que s'han pres durant la fase d'edició de continguts i disseny. En els tres casos s'han produït 30 còpies de cada exemplar.

El primer número es va imprimir en una copisteria digital, a excepció de la portada i la contraportada que es van serigrafiar a l'espai Barra de Ferro. La segona i tercera publicació estan impreses amb una impressora làser de tòner.

3.5 Distribució

La distribució està prevista pel dia 18 de setembre a les 20:00 a L'Agència de Apoyo a la Arquitectura de Barcelona.

Aquesta fase es l'última i està estrictament connectada amb la fase d'execució. Per concloure el projecte, tots aquells participants i col·laboradors seran convidats a un acte on es distribuiran els monogràfics. A cada assistent se li regalarà la publicació a la qual va participar i se li donarà la possibilitat d'obtenir les publicacions restants al preu que ells considerin adequat.

2.2 Recerca formal

Pel que fa a la cerca de referents formals, s'ha centrat l'atenció en l'empaquetat dels continguts, ja que la importància recau en la versatilitat de manipular el material, la fàcil addició de nou material i la variabilitat de l'ordre i la col·locació de les diferents parts del número.

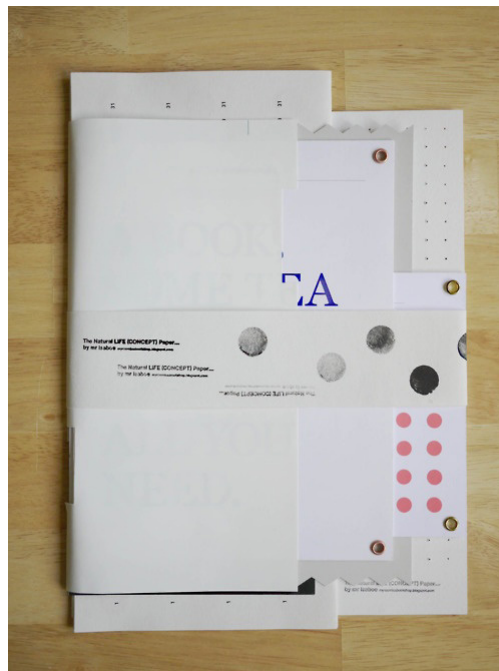
El que es valora en aquest sentit són les possibilitats formals que potencien l'hermetisme de les obres escollides per a l'editorial i que alhora ens permetrien assolir la subtileza necessària per no corrompre el fluxe d'imaginació del lector.

La goma és un element que permet versalitat a l'hora d'agrupar i desagrupar el conjunt.

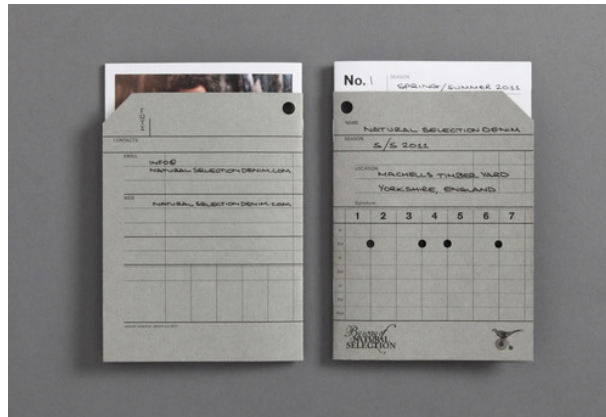
La grapa permet mantenir unit allò que interessa que s'entengui com un subconjunt dins la unitat de la publicació.

El tack permet unir un grup de continguts i, dependent d'on es col·loqui, pot generar composicions interessants al desplegar els fulls.

La faixa és una forma senzilla i pràctica d'empaquetar un contingut.

L'arxivador és una manera útil d'afegir i treure material.

Una caixa permet guardar molts documents i s'arxivava amb facilitat.

Les cibelles metàl·liques permeten incloure nou material molt fàcilment.

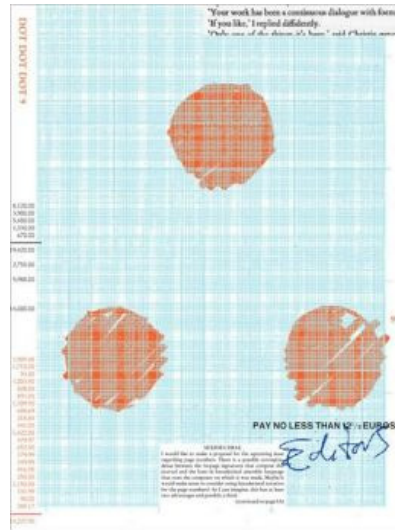
El cordill és un material que s'adapta al format i pot ésser cordat de formes diferents.

La carpeta és un contenidor que permet endreçar i desendreçar el contingut ràpidament.

3-Programa d'usos i funcions

3.1 Anàlisi de referents

BULLETINS OF THE SERVICES LIBRARY

És una autopublicació de Peter Billak.

Anteriorment es publicava en versió paper, coneguda com a DOT DOT DOT. En versió paper sortia a la venda dos cops a l'any. Originalment centrada en el disseny gràfic, més tard es va ampliar al periodisme interdisciplinari sobre temes que afecten a la forma en que veiem el món, com pensem i com fem disseny.

CAVE CANIS

Dirigida per Manel Guerrero, Cave Canis neix anunciant la seva mort. Té nou temes, un per cada lletra del nom. Es tracta d'una revista poc convencional. La caixa inclou CD's, poemes visuals, escrits, edicions limitades... tots unificats per un tema monogràfic.

LA MÁS BELLA

La Más Bella es un projecte de reflexió, acció i experimentació en el món de l'edició d'art contemporani que impulsa i realitza projectes artístics específicament pensats per a ser editats per canals i mètodes alternatius al món editorial convencional.

FLUXUS

Les publicacions de Fluxus involucraven l'espectador, recolzant-se en un element atzarós per donar forma al resultat final de la peça. Els artistes de fluxus estaven molt influenciats per les idees de John Cage, qui creia que un s'havia d'embarcar en una peça sense tenir una concepció del resultat final; era el procés de creació el que era important i no pas el producte final.

IRMA BOOM

Activista del disseny editorial. Del seu treball destaca l'elaboració de llibres amb materials, formats i disseny poc usuals.

Irma Boom creu que el dissenyador també ha de prendre un paper actiu en l'edició de continguts. D'aquesta forma ho expressa a l'entrevista concebuda a la "Experimenta Magazine" (2010): "El dissenyador ha d'implicar-se també amb el contingut. Si només dissenyo, m'aburreixo."¹

1 Irma Boom Books, Experimenta Magazine.

3.2 Bibliografia comentada

UNGER, Gerard, 2009. *¿Qué ocurre mientras lees?* Tipografía y legibilidad. Camp Gràfic, València.

Aquest llibre és una aportació per a aquells que creen o destrueixen la llegibilitat en el coneixement de la lectura. Es centra en les formes de les lletres i les aplicacions de les mateixes.

MOEGLIN-DELCROIX, Anne (ed) et al. 2004. *Guardare, Rancontrare, Pensare, Conservare*. Edizioni Corraini, Montova.

El llibre és un recull formal de llibres d'artista que es classifiquen per tipologies.

REED, Lou. 2000. *Atraviesa el fuego. Todas las canciones*. Reservoir Books, Barcelona.

Aquest llibre recull les lletres de les cançons de Lou Reed. El disseny editorial és d'Stefan Sagmeister. Cada pàgina està composta per una cançó en què Stefan hi intervé gràficament.

HOCHULI, Jost, KINROSS, Robin. *Designing books: practice and theory*. Hyphen Press, London.

Llibre clàssic del disseny editorial. Jost Hochuli, un dels essencials, exposa en aquest llibre les fórmules bàsiques i clàssiques de la composició editorial.

WARDE, Beatrice. 2004. *La Copa de Cristal*. CampGràfic, Barcelona. Aquest text va ser originalment una conferència impartida al gremi de tipògrafs de St. Bride Institute a Londres l'octubre del 1930 amb el títol "Printing Should be Invisible".

TAUSSIG, Michael. 2010, *Desfiguraciones*. Fineo Editorial. Mexico. El capítol X de "Desfiguraciones" és un breu relat d'infància en què Michael Taussig descriu el moment en el qual esbrina l'engany del que personatge de Santa Claus representa i com això repercuteix en la seva innocència.

SIMMEL, Georg. 1987. *Estudio sobre las formas de socialización*. Alianza editorial. Madrid.

Aquest llibre descriu societats en què el secret és essencial perquè es puguin establir relacions interpersonals.

BOURRIAUD, Nicolas. 2006. *Estética Relacional*. Ariadna Hidalgo editora, Argentina.

En aquest llibre, Nicolas Bourriaud, defineix l'art com un joc que precisa de la participació del receptor.

MC DONNEL, Jannet, 2011. *Impositions of Order: A comparison between design and fine art practices*, *Design Studies*. Vol 32, pàgines 572-577, London.

Article que exposa l'estudi de les estratègies de com l'ordre s'imposa en el disseny creatiu i la pràctica artística.

BALIUS, Andreu. 2013. *Carnicas Gràficas*. Adicciones Porquesí i Typerepublic, Barcelona.

Es tracta d'un doble llibre. Per una part es una col·lecció de papers de carniceria endreçats per estils gràfics. Per l'altra, un llibre de relats il·lustrats amb el tema de la carn com inspiració.

EXPERIMENTA MAGAZINE, 2010. < <http://www.experimenta.es/noticias/entrevistas/irma-boom-books-2307>> [consulted 05/09/2013]

Entrevista d'Irma Boom concebuda a Experimenta Magazine.

THE WORD COMAPANY, 2013. <<http://adibfricke.com/?show=-The-Word-Company&p=Ready-to-Mean>> [consulted 07/09/2013]

Website d'Adib Fricke, artista que basa el seu treball amb paraules sense significat.

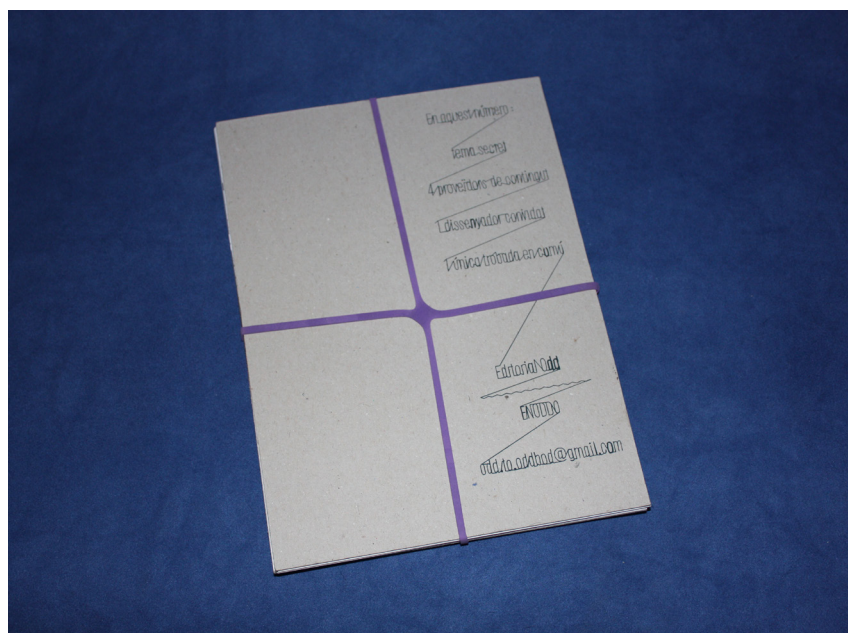
3.3 Proposta escollida

La forma final varia a cada publicació, és a dir, cada número és completament diferent a l'anterior, de manera que el resultat és una col·lecció de propostes gràfiques diverses.

El nom de les publicacions correspon a les lletres desendregades dels títols "odd one", "odd two" i "odd three". El resultat del desordre són noves paraules que careixen de significat. Es podria dir que són protónims, tal i com els defineix Adib Fricke a The Word Company: "Now you can name everything, even things that haven't been invented yet."

Així doncs, el nom que pren al primera publicació és Enoddo. El tema d'aquesta és "Essencial". Per fer la tria de continguts es va convidar a sopar a Avec, Alma Chello, Cheese, Lyman E. Knowles i Fotocopió. Els continguts que s'en van extreure van ser: un conte curt de Julio Cortázar anomenat "Las Babas del Diablo", il·lustracions, un escrit sobre l'essencialisme i la música, fotografies i un escrit introspectiu.

Per aquesta primera publicació vaig prendre la decisió de disseny de no dissenyar. Atès que el contingut tracta sobre l'essencial, he mantingut les col·laboracions de la mateixa forma que les vaig rebre sense que el disseny interfereixi, mantenint els continguts el més purs possible. Els únics elements de disseny de la publicació són aquells que es van dissenyar prèviament a la reunió i que s'inclouen en la peça per mantenir la coherència gràfica.

El segon monogràfic s'anomena Wodtod i la temàtica que l'ocupa és "Límits". Els col·laboradors que hi han contribuït són Peatón, Slash, Nabucodonosor Isidora Askatutá i Alexander Supertramp. Els continguts d'aquest monogràfic són: fotografies d'intervencions artístiques de Raquel Frieria i Daniela Ortiz, amb els seus respectius textos de l'Oriol Fontdevila, fotografies arquitectòniques, un escrit sobre els límits en l'arquitectura, les cançons "I Believe" de "Lou Reed" i "El Mesías" d' "Arpaviejas" i notícies sobre fills que agredeixen a les seves mares.

La proposta gràfica per a aquesta publicació és traslladar "al límit" el concepte del projecte. Per aquest motiu el monogràfic es presenta en una bossa de plàstic amb els continguts completament desendreçats i amb un gancho, que serveix per foradar els papers a la vegada que els manté units, amb la possibilitat de penjar-los. D'aquesta forma, l'aspecte de la publicació pren un caràcter més agressiu, el qual concorda amb els continguts, i es converteix en un conjunt al límit entre publicació i objecte fora dels convencionalismes del disseny gràfic.

El tercer monogràfic d'aquest projecte tracta el tema "Ficció" i pren el nom de Redthode. Els col·laboradors han estat Teg, Magrana, Momo, Erwin i Cram Rerref.

La selecció de continguts és una il·lustració, un text sobre la ficció i la infantesa, un text transcrit d'un monòleg en directe sobre la ficció com a propulsora i inhibidora, un article de simulació quàntica i un manuscrit en forma de diari trobat al Marroc.

La proposta gràfica que reuneix els continguts pren la forma d'un expedient. L'ambient que es vol crear és la d'un arxiu incomplet, com si es tractés d'un expedient extraviat sobre una investigació de quelcom poc creïble o ocult.

3.4 Peces addicionals

Les peces que es dissenyen per a reclutar col·laboradors estan exemptes d'elements gràfics que es puguin relacionar entre si, com una col·lecció o un ventall d'objectes corporatius.

Per la naturalesa del projecte totes les peces addicionals què es dissenyen estan estrictament pensades per a potenciar el concepte central del projecte. És a dir, el conjunt de peces gràfiques és limitat i poc extens precisament perquè es tracta d'un projecte de difusió privada i amb unes característiques molt enfocades a l'editorial.

Per aquest motiu, l'únic element dissenyat és una llibreta que es regala a cada col·laborador el dia en què es presenten els continguts del monogràfic. L'objectiu d'aquesta peça és que els participants pugin prendre apunts i anotacions durant la reunió.

Cada llibreta està dissenyada pensant en un aspecte clau del projecte. La idea és evitar que la gràfica de les peces prèvies al sopar influeixin en l'aportació de continguts. La portada de la llibreta és el text que s'envia als convidats per a reclutar-los, mentre que la gràfica és canviant per a cada nova publicació.

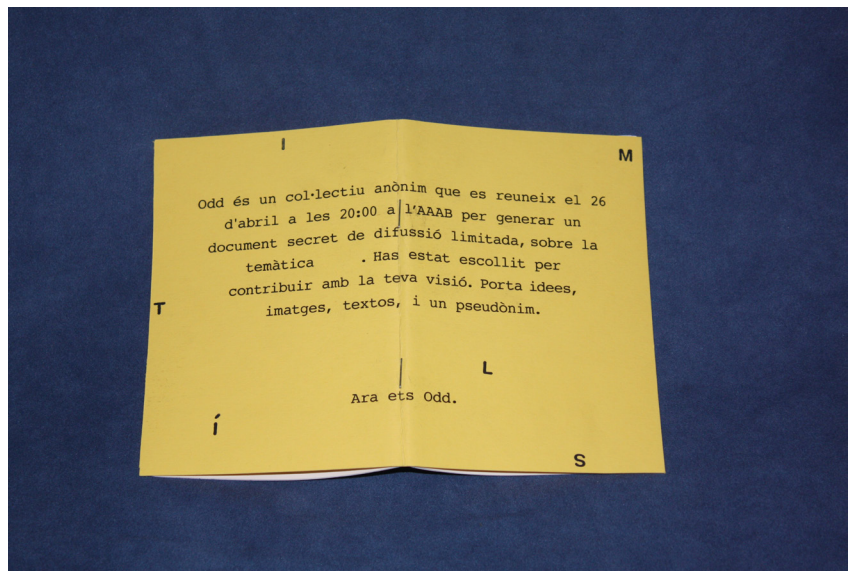
3.4.1 Llibreta Ennodo

La llibreta Ennodo està dissenyada amb la idea de "link", en referència a les connexions que estan presents al projecte: tant aquelles que es fan entre col·laboradors que no es coneixen entre si com per les connexions entre conceptes que el lector pot experimentar en el procés de lectura.

3.4.2 Llibreta Wodtod

La llibreta Wodtod correspon a la idea de dissenyar d'una forma intuïtiva i desendreçada. Per això, a aquesta segona llibreta la paraula "Límits" està desglossada i repartida lletra a lletra arreu de la pàgina.

3.4.3 Llibreta Redthode

La llibreta de Redthode fa referència al fet de buscar quelcom més enllà del que s'intueix. Per aquest motiu, la portada és blanca i aparentment no hi ha res fins que s'obre. A l'interior, la guarda és d'un paper emmirallat que reflexa la primera pàgina, de manera que es pot llegir el text de convocatòria.

4-Memòria descriptiva

4.1 Concepte de disseny

La denominació del projecte és Odd, que en anglès significa estrany, imparell i és l'herència del projecte Oddbod, tal i com s'explica a la secció 1.2.

Odd és un projecte de disseny editorial que sorgeix de la voluntat de influir en l'hàbit de lectura seqüencial i preconcebuda d'un tipus de lector més actiu i obert a interpretacions i interaccions.

Cada nova publicació respon a un concepte de disseny completament diferent a l'anterior. És per aquesta raó que no hi ha una única idea senzilla que resolgui totes les publicacions d'una forma corporativa, sinó que la idea varia depenent de la temàtica del monogràfic. Per tant, el resultat és un ventall de peces que, en termes de disseny gràfic, funcionen de forma independent.

Els monogràfics Odd són un híbrid entre lectura i recerca que permeten l'autonomia del lector i, per tant, han de ser manipulables, modificables i fàcils de guardar. El disseny interior i exterior dels mateixos es versàtil en la maquetació amb elements gràfics variants amb la voluntat de canviar l'hàbit de lectura i crear una atmosfera més estimulante. Per aquest motiu, dins la mateixa publicació es poden trobar estructures de disseny dispars; tot i que sembli una incongruència en la vessant clàssica del disseny editorial, s'ha assumit com una decisió de disseny conscient i meditada.

4.2 Viabilitat

En aquest apartat és important mencionar que es tracta d'un projecte que s'ha dut a terme des de la concepció fins a la producció. Això vol dir que s'ha hagut de ser realista en la tria de materials i recursos gràfics per a fer possible la producció.

La viabilitat del projecte està basada en la pròpia economia i no té com a objectiu convertir-se en un negoci solvent per si mateix. Aquest fet provoca avantatges i desavantatges. El major inconvenient és que la falta de recursos econòmics suposa una restricció en l'ús d'arts gràfiques que encareixen la producció, però per altra banda fan el disseny més atractiu. L'avantatge és que s'ha de treure partit d'altres recursos gràfics que requereixen més d'enginy i no tanta inversió econòmica.

Per altra banda, la viabilitat d'aquest projecte ja s'ha experimentat, atès que s'ha dut a terme i els resultats han estat positius; com s'ha pogut comprovar, ha suscitat expectació i curiositat.

Un gran nombre de col·laboradors ha estat interessat i ha empatitzat amb els valors i l'esdevenir del projecte, tant per participar com per produir-lo. Tant és així, que a hores d'ara, fora del projecte, s'ha programat un altre sopar per continuar la sèrie de monogràfics i no es descarta que s'en convoquin més en un futur.

L'únic inconvenient de la viabilitat del projecte és la inversió econòmica, que en cert moment es va renunciar a recuperar. No obstant, es recuperarà part de la inversió gràcies a les donacions que el participants del col·lectiu facin, de forma voluntària, durant el sopar de distribució, programat el dia 17 de setembre a les 20:00.

A continuació es mostra el compte de resultats, sense valorar les xifres de donacions que es faran en el futur.

Projecte: Revista Odd										
Data	07/09/13									
Partides	Conceptes	Quantitat	Mides	Preu	Subtotal brut	% IRPF	% IVA	€ IRPF	€ IVA	Subtotal
Sopars	Matèries primeres	1	Sopar	20,00 €	20,00 €	0%	21%	0,00 €	4,20 €	24,20 €
	Elaboració	2	Hores	7,00 €	14,00 €	0%	21%	0,00 €	2,94 €	16,94 €
	Hores organització	7	Hores	8,00 €	56,00 €	0%	21%	0,00 €	11,76 €	67,76 €
	Local/menatge	0,5	Dies	90,00 €	45,00 €	0%	21%	0,00 €	9,45 €	54,45 €
	x3				405,00 €	0%	21%	0,00 €	85,05 €	490,05 €
Revista	Disseny gràfic	30	Hores	8,00 €	240,00 €	0%	21%	0,00 €	50,40 €	290,40 €
	Fotomecànica				0,00 €	0%	21%	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Drets d'autor	30	Revistes	5,00 €	150,00 €	0%	21%	0,00 €	31,50 €	181,50 €
	Impressió i relligat	1500	Impressions	0,07 €	105,00 €	0%	21%	0,00 €	22,05 €	127,05 €
	Materials extra				0,00 €	0%	21%	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	x3				1.485,00 €	0%	21%	0,00 €	311,85 €	1.796,85 €
Transport		10	Viatges	3,00 €	30,00 €	0%	21%	0,00 €	6,30 €	36,30 €
Operacions	Hores gestió	12	Hores	35,00 €	420,00 €	21%	21%	88,20 €	88,20 €	420,00 €
	Estructura	3		65,00 €	195,00 €	21%	21%	40,95 €	40,95 €	195,00 €
TOTAL GASTOS				2.535,00 €				129,15 €	664,65 €	3.700,50 €

El total que s'ha marcat de color groc és el cost del projecte si desgravem l'IVA i es regularitza amb hisenda l'IRPF. El total que s'ha marcat de color salmó és el cost que es té si es fa: no podem desgravar res de l'IVA i a més estarem retenint il·legalment una quantitat en concepte d'IRPF que hauríem de pagar a hisenda. Es pot trobar una explicació més àmplia a la secció IVA i IRPF del manual pràctic de l'Agència Tributària.

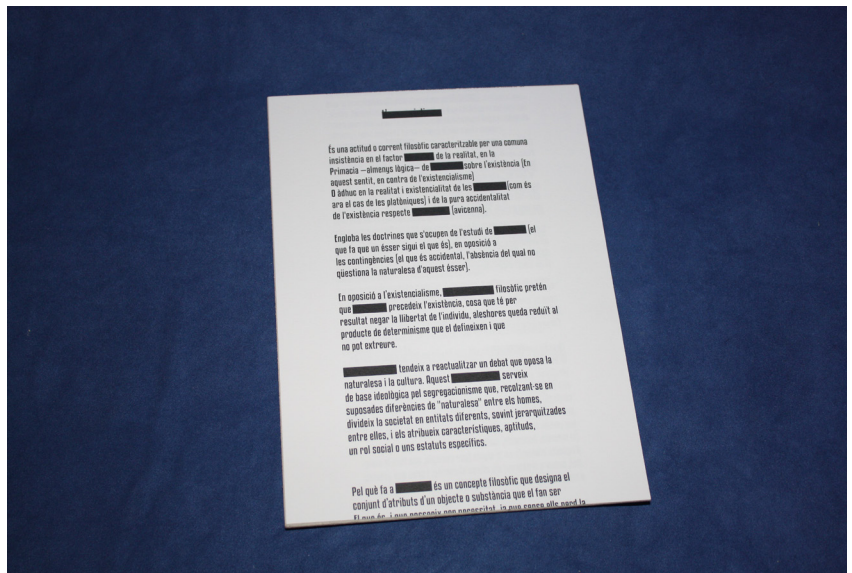
4.3 Formalització

A continuació es descriuen els diferents monogràfics puntualitzant en les actuacions de disseny que han donat forma al projecte, amb les solucions aportades a cada cas.

4.3.1 Ennodo

Ennodo es va dissenyar sota el concepte essencial. Per analogia, essencial es va traduir a primordial. La decisió formal va ser no dissenyar o fer-ho de la menor forma possible per no fer-ne un disseny intrusiu. Per aquesta raó, els continguts que es van rebre no han estat alterats ni modificats; en alguns casos, fins i tot es poden apreciar imperfeccions o diferències en el mateix capítol.

4.3.2 Wodtod

Wodtod conté materials pensats sota el concepte límit. La duresa dels continguts i l'ambient del sopar van propiciar un disseny amb un to hostil i ambientat en el món de les càrniques. Per aquest motiu, es poden associar materials utilitzats per carnisseries i xarcuteries com el paper parafinat, el paper d'estrassa i el gancho en forma de S.

D'altra banda, part de la gràfica s'identifica amb la temàtica de carnisseria, mentre que la part dels continguts es dissenya tenint en compte les peculiaritats individuals de les aportacions.

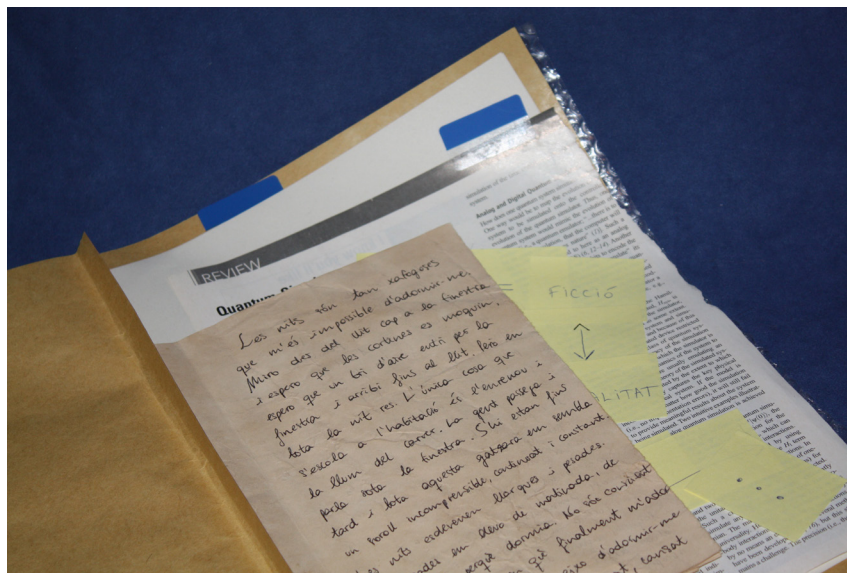

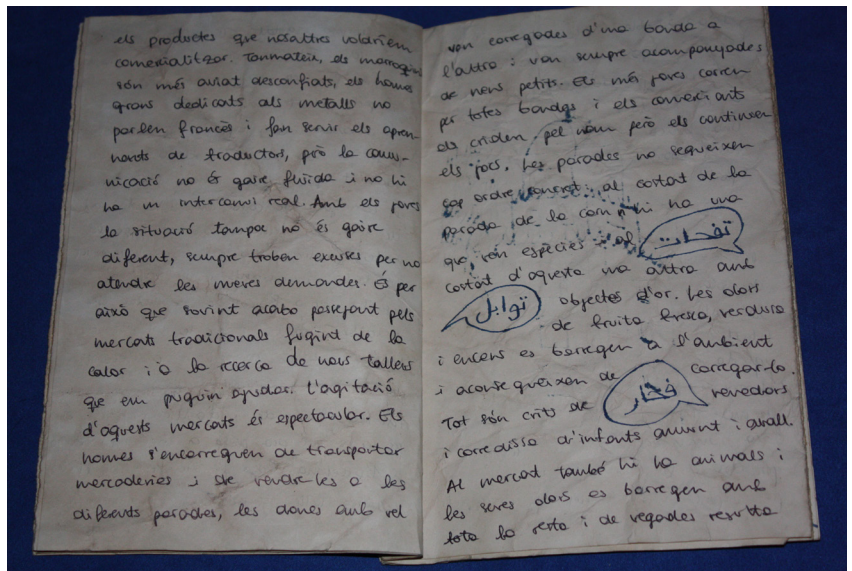
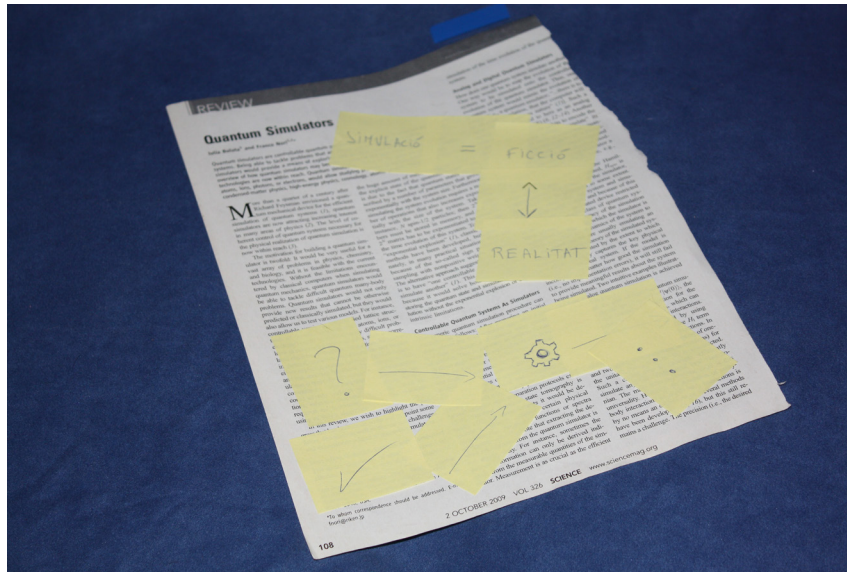

4.3.3 Redthode

Redthode recull material de la temàtica ficció. A aquesta tercera publicació es dissenya l'estètica d'expedient burocràtic. Per comprendre el disseny s'ha d'acceptar la dualitat entre ficció i realitat, entenent la ficció com un succés en paral·lel a la realitat. La gràfica respon a aquesta dualitat. El material que els col·laboradors han portat al sopar es manté d'una forma fidel, mentre que, tot allò que es dissenya es referència amb un color destacat que evidencia els elements dissenyats que són ficticis i que estan col·locats per ambientar; no són reals, sinó atrezzo.

El material es presenta dins una carpeta feta a partir d'un sobre d'Air Bag que suggereix correu. Aquest canal de comunicació propicia la ficció, ja que en la distància sempre es dona un punt d'irrealitat i invenció que s'exagera amb la impersonalitat.

5-Memòria productiva

5.1.1 Ennodo

Les dimensions de la publicació són 180x250 mm. Aquesta mesura es manté en totes les pàgines del document. Les pàgines són fitxes soltes, sense relligar. El contingut es comprèn entre dos cartrons grisos que es fixen amb una goma de quatre cantons.

Totes les decisions, tant de disseny com de materials, es van prendre pensant en què era allò què feia imprescindible aquella cosa. Els colors predominants en la publicació són el blanc i el negre. Aquesta elecció és conseqüència d'haver decidit no modificar les aportacions dels col·laboradors, donat que tots ells van entregar els seus documents amb aquesta gamma cromàtica.

5.1.2 Wodtod

Les pàgines són fitxes soltes, què poden funcionar independentment o en grup si es relliguen amb el ferro en forma de ganxo. La forma que pren la publicació recorda l'estètica de la carniceria. El paper emprat per a la impressió dels continguts és paper d'estrassa, molt utilitzat en carniceries antigament per a embolicar la carn. Aquest conjunt de fulls es recull en un embolcall de paper parafinat de color blanc, amb certa transparència.

5.1.3 Redthode

Les pàgines són fitxes soltes què funcionen a mode d'arxiu d'expedient. El material què recull el contingut és un sobre d' "Air Bag" en forma de carpeta. El sobre ha estat tallat i girat per evidenciar el canvi conceptual que comporta el pas de la realitat a la ficció. El contingut d'aquesta carpeta està dissenyat com si es tractés d'un expedient real. Per aquest motiu els fulls i el disseny gràfic s'adeqüen a la normalització i el sistema d'etiquetatge usual en les organitzacions burocràtiques.

6-Conclusions

Aquest projecte de fi de grau ha patit una evolució molt marcada des del seu inici fins al seu estat actual, ja que va començar per una etapa de divagació sobre conceptes abstractes que va portar a la creació d'una societat secreta que es reuneix per tal de generar edicions periòdiques i, aquesta, a la producció de 30 exemplars de 3 edicions. Donat que es va decidir que aquestes publicacions havien de ser periòdiques, autogestionades i que s'havien de produir, el procés ha suposat un seguit de reptes, tant de disseny com logístics i econòmics, que s'han hagut de resoldre.

D'una banda, el fet d'haver produït els exemplars sense finançament extern ha tingut com a conseqüència que el cost econòmic de la publicació fos un problema real. Per tal de poder editar les còpies, s'ha hagut de renunciar a recursos gràfics que encarien el producte. Així doncs, el resultat no ha estat tant vistós com ho hauria estat en el cas d'haver tingut més suport econòmic o d'haver realitzat un projecte fictici.

D'altra banda, reunir els participants per cada un dels sopars no ha estat feina fàcil; ha estat necessari trobar cinc persones que no es coneguessin entre si, que estiguessin interessades en participar al projecte i trobar una data en què tant ells com el local on es reunís tothom fossin disponibles. A més, s'ha hagut de trobar un voluntari que preparés el sopar mentre els convidats presentaven les seves idees.

A pesar d'aquestes dificultats, val a dir que el resultat ha estat força satisfactori. Les publicacions resultants són llibres amb cert interès, tant des del punt de vista del seu disseny per no tenir un element vertebrador convencional, com des del punt de vista del seu contingut per estar format per les aportacions de persones que pertanyen a àmbits del pensament molt diversos. A més, els sopars en si són experiències molt interessants pels que hi participen; tant és així, que Odd seguirà endavant més enllà d'aquest projecte acadèmic.